

Sygn. akt: I C 326/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2021r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Żelewska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 czerwca 2021r. w G.

sprawy z powództwa (...) **Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

przeciwko **K. D.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej K. D. na rzecz powoda (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 9848,02 zł (dziewięć tysięcy osiemset czterdzieści osiem złotych i dwa grosze) wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne) od dnia 14 listopada 2019 roku do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powoda (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz pozwanej K. D. kwotę 2.003,24 zł (dwa tysiące trzy złote i dwadzieścia cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt: I C 326/20

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł pozew przeciwko K. D. o zapłatę kwoty 24.098,23 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 22.352,54 zł od dnia 14 listopada 2019r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 5 kwietnia 2017r. pozwana zawarła z nim umowę o nr (...). Na dzień 13 listopada 2019r. w księgach rachunkowych banku figuruje wymagalna i niespłacona wierzytelność przysługująca od pozwanej wynikająca z czynności bankowej z dnia 5 kwietnia 2017r., na którą składa się: należność główna w kwocie 22.352,54 zł oraz należność z tytułu odsetek naliczonych do dnia 13 listopada 2019r. w kwocie 1.745,69 zł.

(pozew k. 4-6)

W dniu 3 grudnia 2019r. Referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty k. 7)

Pozwana wniosła sprzeciw od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwana zarzuciła, iż powód nie udokumentował należycie roszczenia, ani też legitymacji czynnej i biernej stron, nie wykazał istnienia roszczenia co do zasady i wysokości.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 8)

W toku postępowania strona pozwana dodatkowo zarzuciła, że zawarta przez strony umowa ma w rzeczywistości charakter umowy kredytu, a nie umowy pożyczki, wskazując, że umowa zawiera wszelkie essentialia negotii umowy kredytu, w tym również określa cel (także na zapłatę kosztów związanych z udzieleniem pożyczki). Pozwana zwróciła uwagę, że Sąd związany jest podstawą faktyczną powództwa i nie może orzekać na innej podstawie aniżeli wskazana przez powoda. Kolejny zarzut dotyczył przedstawienia niepodpisanych wydruków (zestawienia operacji na rachunku, historia operacji) niespełniających wymogów ustawowych o jakich mowa w Prawie bankowym i kpc. Nadto, pozwana zwróciła uwagę na brak umocowania dla M. R.. Pozwana zakwestionowała także moc dowodową wyciągu z ksiąg rachunkowych banku. Zdaniem pozwanej powód nie wykazał wysokości oprocentowania w okresie objętym żądaniem pozwu, a także podniósł, że przy umowie pożyczki nie ma możliwości naliczania odsetek umownych. Nadto, zdaniem pozwanej bank nieprawidłowo naliczał odsetki od kwoty kapitału obejmującej również prowizję. Pozwana podniosła również zarzut dotyczący abuzywności klauzul zmiennego oprocentowania, wskazując na jej sprzeczność z art. 30 ust. 1 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji podniosła zarzut nieważności umowy wobec braku określenia oprocentowania. W związku z tym pozwana złożyła oświadczenie o skorzystaniu z kredytu darmowego w związku z naruszeniem art. 30 ust. 1 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim. Pozwana zarzuciła również, że wypowiedzenie umowy było nieskuteczne (brak uprzedniego wezwania z pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację, brak wykazania doręczenia wypowiedzenia i wezwania do zapłaty).

(pismo procesowe pozwanej z dnia 2 lipca 2020r. k. 71-80)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 kwietnia 2017r. pomiędzy powodem (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. a pozwaną K. D. została zawarta umowa zatytułowana jako umowa pożyczki nr (...) z pakietem ubezpieczeniowym.

Zgodnie z brzmieniem § 1 ust. 1 powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 37.092,79 zł, obejmującej całkowitą kwotę pożyczki oraz kwotę przeznaczoną na zapłatę kosztów związanych z udzieleniem pożyczki, wymienionych w § 2, na okres kredytowania wynoszący 60 miesięcy. Wedle postanowień umowy całkowita kwota pożyczki (bez kredytowanych kosztów pożyczki) wynosiła 30.000 zł (§ 1 ust. 2), całkowity koszt pożyczki wynosi 17.387,48 zł (§ 1 ust. 3), a całkowita kwota do zapłaty wynosiła 47.387,48 zł (§ 1 ust. 4).

Stosownie do § 2 pożyczkobiorca zobowiązał się do zapłaty przy wypłacie przez (...) SA pożyczki kosztów obejmujących prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 2254,60 zł oraz składki ubezpieczeniowe za cały okres ubezpieczenia równy okresowi kredytowania w kwocie 4.838,19 zł.

Wypłata pożyczki miała nastąpić jednorazowo w dniu 5 kwietnia 2017r. przelewem na rachunek bankowy: (...) (§ 4 ust. 1).

W myśl umowy kwota pożyczki określona w § 1 ust. 1 była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy wynosiła 9,99 % (§ 5 ust. 1).

Wedle § 5 ust. 2 w okresie obowiązywania umowy, (...) SA jest uprawniony do podwyższania albo obniżania oprocentowania, w sytuacji odpowiednio wzrostu lub spadku:

1. którejkolwiek z podstawowych stóp procentowych NBP ustalonych przez (...), publikowanych na stronie internetowej NBP, o co najmniej 0,25 punktu procentowego, lub
2. ustalonych jako średnia arytmetyczna notowań z miesiąca kalendarzowego, którejkolwiek z następujących stawek referencyjnych dla depozytów złotych na polskim rynku międzybankowym: WIBOR 1M, WIBOR 3M, WIBOR 6M, WIBOR 9M, WIBOR 12M, publikowanych w serwisie informacyjnym R., o co najmniej 0,10 punktu procentowego.

(...) SA uwzględniając kierunek zmian stóp lub stawek, o których mowa w ust. 2, uprawniony jest do podjęcia decyzji o zmianie oprocentowania w terminie 3 miesięcy od zaistnienia okoliczności będących podstawą zmiany, przestrzegając zasad dobrej praktyki bankowej oraz dobrych obyczajów (§ 5 ust. 3).

Jak stanowił § 5 ust. 4 zakres zmiany oprocentowania pożyczki w okolicznościach, o których mowa:

- w ust. 2 pkt 1 – wynosi od 0,25 punktu procentowego do trzykrotności wartości, o którą została zmieniona określona stopa procentowa,

- w ust. 2 pkt 2 – wynosi od 0,10 punktu procentowego do trzykrotności wartości, o którą została uległa zmianie określona stawka referencyjna.

Stosownie do § 5 ust. 5 (...) SA informuje pożyczkobiorcę, w sposób określony w § 15 (na adres pożyczkobiorcy wskazany w umowie lub inny adres wskazany po zawarciu umowy), o zmienionej wysokości oprocentowania, okoliczności, na podstawie której podjęto decyzję o tej zmianie oraz dacie jej wejścia w życie, określonej przez (...) SA.

Wedle § 7 ust. 1 pożyczkobiorca jest zobowiązany do spłaty pożyczki wraz z odsetkami w 60 równych ratach kapitałowo – odsetkowych, płatnych w okresach miesięcznych, do dnia 15 – go każdego miesiąca, w wysokościach i terminach wyszczególnionych w planie spłaty. W dniu zawarcia umowy wysokość pierwszej raty wynosiła 889,65 zł, kolejnych 788,13 zł, zaś ostatniej 786,29 zł.

Kwoty niespłaconych w całości lub w części rat pożyczki – w terminach określonych zgodnie z § 7 – stają się następnego dnia po upływie tych terminów zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym (§ 9 ust. 1). W przypadku nie spłacenia raty w terminie, (...) SA pobiera od kwoty zaległej raty odsetki według zmiennej stopy procentowej zadłużenia przeterminowanego (§ 9 ust. 2). Stopa procentowa odpowiada aktualnej wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie wynikającej z powszechnie obowiązujących przepisów prawa i w dniu zawarcia umowy wynosi dwukrotność stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych tj. 14 % w stosunku rocznym (§ 9 ust. 3).

Jak stanowił § 12 ust. 1 i 2 (...) SA może wypowiedzieć umowę m.in. w przypadku niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków określonych w umowie. W takim przypadku termin wypowiedzenia wynosi 30 dni i jest liczony od dnia następnego po dniu odebrania przez pożyczkobiorcę przesyłki poleconej zawierającej wypowiedzenie, nadanej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

(dowód: umowa nr (...) k. 47-53)

W dniu 5 kwietnia 2017r. powód wypłacił na rachunek bankowy pozwanej kwotę 37.092,79 zł.

(dowód: historia operacji na kontrakcie kredytowym k. 63-64)

W dniu 10 maja 2017r. pozwana odstąpiła od ubezpieczenia.

(dowód: historia operacji na kontrakcie kredytowym k. 63-64)

W dniu 16 maja 2019r. powód skierował do pozwanej pismo, w którym wskazał, że wystąpiła zaległość w spłacie kredytu/pożyczki nr (...) w kwocie 2031,68 zł i wezwał pozwaną do zapłaty zaległości w terminie 14 dni od otrzymania monitu. W piśmie tym powód poinformował o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania pisma wniosku o restrukturyzację zadłużenia (ugodę), zastrzegając, że decyzję w sprawie restrukturyzacji zadłużenia (...) S.A. podejmie po dokonaniu oceny sytuacji finansowej klienta. Przedmiotowe pismo nie zostało podpisane. Doręczono je pozwanej w dniu 23 maja 2019r.

(dowód: pismo z dnia 16 maja 2019r. k. 43, wydruk z portalu poczta-polska.pl k. 44-45)

W dniu 13 czerwca 2019r. powód skierował do pozwanej oświadczenie o wypowiedzeniu umowy nr (...) w związku z brakiem spłaty zadłużenia wymagalnego. Wedle oświadczenia termin wypowiedzenia wynosił 30 dni od dnia następnego po jego doręczeniu. Jak wskazano w treści oświadczenia zadłużenie wymagalne wynosiło 1.988,11 zł. Pismo zostało podpisane przez P. B.. Przedmiotowe pismo zostało wysłane na adres pozwanej G. ul. (...) i po dwukrotnym awizowaniu zostało zwrócone nadawcy.

(dowód: pismo z dnia 13 czerwca 2019r. k. 60, koperta k. 62)

Pozwana spłaciła łącznie kwotę 20.151,98 zł.

(dowód: rozliczenie k. 174)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w całości na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez powoda

W ocenie Sądu orzekającego brak było podstaw do odmowy wiarygodności i mocy dowodowej dokumentowi prywatnemu w postaci umowy nr (...). Zważyć bowiem należy, iż do akt sprawy przedłożono oryginał podpisanej umowy, a żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności podpisów złożonych pod tym dokumentem. Jeśli chodzi natomiast o dokument w postaci zestawienia operacji (k. 35-37v), to zważyć należy, iż fakt niepodpisania takiego dokumentu nie ogranicza jego mocy dowodowej w postępowaniu cywilnym. Jak wskazuje się bowiem w orzecznictwie wydruki z historii rachunku mają charakter dokumentów elektronicznych, sporządzonych na podstawie art. 7 Prawa bankowego i nie wymagają pieczęci, ani podpisu, podlegają więc ocenie zgodnie z zasadą wskazaną w art. 245 kc. Stanowią zatem dowód tego, że bank (...) złożył zawarte w nich oświadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 marca 2019r., VI ACa 378/17, L.). Wydruki komputerowe mogą stanowić dowód w postępowaniu cywilnym, co wynika z przyjętej powszechnie wykładni przepisów art. 308 kpc. Wydruki komputerowe stanowią, bowiem „inny środek dowodowy”, o którym mowa w art. 308 kpc i art. 309 kpc, gdyż wymieniony tam katalog ma charakter otwarty. Jakkolwiek nie można przyjąć, że oświadczenie zawarte w wydruku komputerowym (korespondencji e – mailowej) jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, to należy przyjąć, że przedmiotowy środek dowodowy świadczy o istnieniu zapisu komputerowego określonej treści w chwili dokonywania wydruku (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 29 września 2017r., I ACa 448/17, L.). W przedmiotowej sprawie nie ma wątpliwości, że wydruk dotyczy rachunku bankowego, na który zgodnie z § 4 ust. 1 umowy została wypłacona kwota pożyczki, nadto w wydruku podano numer umowy przy transakcjach dotyczących obsługi tego zobowiązania. Drugi z załączonych dokumentów, tj. historia operacji na rachunku kredytowym (k. 63) został podpisany i również dotyczy rachunku obsługi kredytu, albowiem numer tego rachunku jest zgodny z numerem umowy.

Sąd pominął natomiast na podstawie art. 302 kpc Sąd dowód z przesłuchania pozwanej, albowiem mimo prawidłowego wezwania pozwana nie stawiała się na rozprawie i nie usprawiedliwiła swojej nieobecności.

Zdaniem Sądu zawarta przez strony umowa nr (...) powinna zostać zakwalifikowana jako umowa o kredyt konsumencki. Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1083 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Wedle ust. 2 za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki oraz umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego.

Strona pozwana podnosiła, że przedmiotowa umowa ma charakter umowy kredytu, a nie umowy pożyczki, choć obie stanowią umowy o kredyt konsumencki w rozumieniu powołanej powyżej umowy. Odnosząc się do zarzutu pozwanej należy wskazać, że w treści przedstawionej umowy nie określono celu udzielenia rzekomego kredytu (tylko w części dotyczącej kredytowanych kosztów można mówić o celu), a zatem wypłacona kwota – jak w przypadku pożyczki – mogła zostać przeznaczona na dowolny cel. Nadto, w umowie nie wskazano, że bank oddaje sumę pieniężną do „dyspozycji kredytobiorcy”, nie ma też mowy o „wykorzystaniu kredytu”, a więc charakterystycznych dla kredytu

sformułowań określających świadczenia stron etc. Natomiast, użyto przy określeniu świadczenia banku formuły „udziela pożyczki gotówkowej”, co wskazuje na pożyczkę. Podkreślić także należy, iż przepisy art. 720 kc i nast. określają jedynie minimalną treść umowy pożyczki (oznaczenie przedmiotu pożyczki, zastrzeżenie obowiązku zwrotu nie ma umowy pożyczki), natomiast możliwe jest – w ramach swobody umów – uzupełnienie treści umowy o kolejne postanowienia, np. dotyczące oprocentowania.

Strona powodowa wykazała, że wypowiedzenie umowy zostało poprzedzone określoną w przepisach procedurą, co kwestionowała strona pozwana. Powód bowiem przedłożył oryginał wypowiedzenia oraz koperty. Wypowiedzenie jest datowane na dzień 13 czerwca 2019r. W treści pisma oraz na kopercie znajdują się oznaczenia 110- (...) - (...). Na podstawie załączonego zwrotnego potwierdzenia odbioru można jednoznacznie stwierdzić, że wypowiedzenie zostało przesłane w dołączonej kopercie z zpo na aktualny adres zamieszkania pozwanej. Przesyłka była awizowana, co wynika z pieczęci na kopercie. Jeśli strona pozwana zaprzeczała, że w kopercie adresowanej do pozwanego znajdowało się oświadczenie o wypowiedzeniu, zgodnie z treścią art. 6 kc, powinna tę okoliczność udowodnić, tymczasem brak na tę okoliczność jakichkolwiek dowodów. Nadto, Sąd miał na względzie, że wypowiedzenie zostało poprzedzone wysłaniem wezwania do zapłaty wraz z pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację (k. 43-44). Na załączonym wezwaniu znajduje się kod przesyłki tożsamy z kodem wskazanym na wydruku ze strony śledzenia przesyłek. W świetle powyższego zarzuty pozwanego należało uznać za nieuzasadnione.

Dalej, w przedmiotowej sprawie strona pozwana zarzuciła, że zawarte w umowie postanowienia określające sposób zmiany zmiennego oprocentowania stanowią klauzule abuzywne, wskazując, iż postanowienie tożsame z postanowieniem zawartym w przedmiotowej umowie zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod pozycją 3016. Odnosząc się do podniesionego przez pozwaną zarzutu należy zaznaczyć, że na gruncie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim ustawodawca dopuszcza możliwość zawierania z konsumentami umów kredytowych ze zmiennym oprocentowaniem. Zgodnie z przepisem art. 30 ust. 1 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać m.in.: stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy. Wedle natomiast art. 76 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1896) zasady oprocentowania kredytu określa umowa kredytu, z tym że w razie stosowania stopy zmiennej należy m.in. określić w umowie kredytowej warunki zmiany stopy procentowej kredytu. Jak podnosi się w orzecznictwie klauzula zmiennego oprocentowania nie może mieć jednak charakteru blankietowego, lecz powinna dokładnie wskazywać czynniki (okoliczności faktyczne) usprawiedliwiające zmianę oprocentowania oraz relację między zmianą tych czynników, a rozmiarem zmiany stopy oprocentowania kredytu, określając precyzyjnie wpływ zmiany wskazanych okoliczności na zmianę stopy procentowej, a więc kierunek, skalę, proporcję tych zmian (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011r., I CSK 46/11, L.).

Zważyć należy, iż swój zarzut strona pozwana uzasadniała podobieństwem do klauzuli wpisanej do rejestru postanowień niedozwolonych pod pozycją nr (...) o treści „Kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w okresach, za które naliczane są odsetki. Wysokość ustalonego oprocentowania może ulec zmianie w przypadku zmiany o co najmniej 0,25 punktu procentowego jednego z niżej wymienionych czynników 1/ stawek WIBOR 2/ stopy procentowej bonów skarbowych 52- tygodniowych 3/ stopy redyskonta weksli NBP 4/ stopy procentowej kredytu lombardowego NBP 5/ wysokości stopy rezerw obowiązkowych Zmiana wysokości oprocentowania następuje z dniem wejścia w życie w bankach Uchwały Zarządu Banku zmieniającej wysokość stopy procentowej”. Porównując brzmienie powyższej klauzuli z klauzulą zmiennego oprocentowania zawartą w § 5 przedmiotowej umowy należy wskazać, że wbrew temu, co wskazuje pełnomocnik pozwanej, obie klauzule nie są tożsame. Sąd miał jednak na względzie, że sąd krajowy jest zobowiązany podjąć z urzędu czynności dochodzeniowe w celu ustalenia, czy postanowienie umowne zamieszczone w umowie, która jest przedmiotem toczącego się przed nim sporu i która została zawarta między przedsiębiorcą a konsumentem, jest objęte zakresem stosowania dyrektywy

93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE 1993, L 95, s. 29), a jeżeli tak, sąd zobowiązany jest z urzędu zbadać, czy postanowienie to ewentualnie ma nieuczciwy charakter (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2019 roku w sprawie V CSK 347/18, LEX nr 2749471). Sąd dokonał zatem analizy kwestionowanego postanowienia umownego pod kątem jego abuzywności. Zgodnie z treścią art. 3851 § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 3851 § 3 kc niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Z kolei wedle art. 3852 kc oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z treścią art. 3851 § 4 kc ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje, a więc w niniejszej sprawie na stronie powodowej (przedsiębiorcy). W judykaturze podnosi się natomiast, że okoliczność, iż konsument znał treść danego postanowienia i rozumiał je, nie przesądza o tym, że zostało ono indywidualnie uzgodnione. Konieczne byłoby wykazanie, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego. Przyjęcie takiego wpływu byłoby możliwe przede wszystkim wówczas, gdyby konkretny zapis był z nim negocjowany (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6 kwietnia 2011r., I ACa 232/11, L.). Wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem będą klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść (por. wyrok Sądu Apelacyjnego Warszawa z dnia 15 maja 2012r., VI ACA 1276/11, L.). W przedmiotowej sprawie nie ma żadnych dowód wskazujących na to, że umowa w takim kształcie, jak załączona do akt sprawy, została indywidualnie uzgodniona przez strony. Zważyć należy, iż umowa została zawarta na standardowym druku umowy, jakim powód posługuje się w ramach swojej działalności gospodarczej, co wykluczało indywidualne uzgodnienie poszczególnych klauzul. W toku niniejszego postępowania powód nie przedstawił żadnego dowodu, na podstawie którego możnaby stwierdzić, że pozwana miała jakikolwiek wpływ na kształt postanowień umownych, dotyczących zmiennego oprocentowania.

Dla uznania spornych klauzul za abuzywne konieczne było także ustalenie, czy przedmiotowe klauzule kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy. Jak wskazuje się w doktrynie w stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do wartości takich jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. W szczególności w taki sposób kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy (por. M. Bednarek [w:] E. Łętowska (red.) System prawa prywatnego, t. 5, Warszawa 2006, s. 662-663; W. Popiołek [w:] K. Pietrzykowski (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, 2005, art. 3851, nb 7; K. Zagrobelny [w:] E. Gniewek (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2008, art. 3851, nb 9). Sprzeczne z dobrymi obyczajami będą także działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (por. I. Wesołowska [w:] C. Banasiński (red.) Niedozwolone postanowienia umowne, w: Standardy wspólnotowe w polskim prawie ochrony konsumenta, Warszawa 2004, s. 180). Postanowienia umowy lub wzorca umownego rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli poważnie, znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Pojęcie rażącego naruszenia interesów konsumenta nie może być sprowadzane tylko do wymiaru czysto ekonomicznego; należy też uwzględniać niewygodę organizacyjną, nierzetelność traktowania, wprowadzenie w błąd, naruszenie prywatności konsumenta (por. wyrok SN z 6 października 2004 r., I CK 162/04, (...) 2005, Nr 12, poz. 136; wyrok SN z 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, B. (...), Nr 11). W wyroku z 13 lipca 2005r. I CK 832/04 Sąd Najwyższy stwierdził, że „w rozumieniu art. 385[1] § 1 kc „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza

nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast "działanie wbrew dobrym obyczajom" w zakresie kształtowania treści takiego stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku". Natomiast ocena, czy dane postanowienie wzorca umowy, kształtując prawa i obowiązki konsumenta, „rażąco” narusza interesy konsumenta, uzależniona jest od tego, czy wynikająca z tego postanowienia nierównowaga praw i obowiązków stron (nierównowaga kontraktowa) na niekorzyść konsumenta jest istotna, znacząca (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 2 sierpnia 2017r., I ACa 263/17, L.). Ocena zasadności powództwa w świetle przepisów prawa materialnego, jak już wspomniano na wstępie, jest uprawnieniem i jednocześnie obowiązkiem sądu niezależnie od postawy procesowej strony pozwanej. Nie można przy tym zapominać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego w ramach implementacji dyrektywy 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Kompetencja sądu do zbadania z urzędu tego, czy klauzula w umowie jest postanowieniem nieuczciwym, stanowi w tej sytuacji zarówno środek do realizacji celu określonego w art. 6 dyrektywy 93/13/EWG, to znaczy uniemożliwienia związania konsumenta nieuczciwym postanowieniem, jak i do przyczynienia się do osiągnięcia celu art. 7 tej dyrektywy, ponieważ przeprowadzenie przez sąd z urzędu takiej oceny może działać jako czynnik odstrasżający oraz przyczynić się do zapobiegania nieuczciwym warunkom w umowach zawieranych pomiędzy konsumentami a sprzedawcami lub dostawcami (por. m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2002 roku, C-473/00; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 27 czerwca 2000 r, C-240/98).

W ocenie Sądu przytoczona w ustaleniach stanu faktycznego klauzula dotycząca zmiennego oprocentowania kształtuje obowiązki pozwanej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Co prawda bank odwołał się do obiektywnych wskaźników czy parametrów, jak stawka referencyjna WIBOR czy stopy procentowe NBP, ale mimo tego klauzule te zostały skonstruowane przez profesjonalistę jakim jest bank w taki sposób, że istnieje możliwość manipulowania wysokością oprocentowania. Nie jest bowiem tak, że oprocentowanie wzrasta proporcjonalnie do wzrostu wymienionych w umowie wskaźników i to w stosunku do zmiany tego wskaźnika, lecz bank pozostawił sobie możliwość kształtowania wysokości oprocentowania w granicach określonych w umowie, a także pozostawił sobie możliwość zmiany w pewnym okresie czasu. W § 5 ust. 3 zastrzeżono, że (...) SA uwzględniając kierunek zmian stóp lub stawek, o których mowa w ust. 2, uprawniony jest do podjęcia decyzji o zmianie oprocentowania w terminie 3 miesięcy od zaistnienia okoliczności będących podstawą zmiany, przestrzegając zasad dobrej praktyki bankowej oraz dobrych obyczajów. Wobec takiego brzmienia postanowienia umownego w przypadku obniżenia stopy procentowej, bank może dopiero po 3 miesiącach uwzględnić niższą wysokość stopy procentowej i obniżyć oprocentowanie, natomiast w przypadku wzrostu stopy procentowej może już w najbliższym możliwym terminie podnieść oprocentowanie. Ponadto, należy mieć na względzie, że bank ma możliwość manipulowania wysokością oprocentowania. Wedle bowiem § 5 ust. 4 zakres zmiany oprocentowania pożyczki w okolicznościach, o których mowa:

- w ust. 2 pkt 1 – wynosi od 0,25 punktu procentowego do trzykrotności wartości, o którą została zmieniona określona stopa procentowa,
- w ust. 2 pkt 2 – wynosi od 0,10 punktu procentowego do trzykrotności wartości, o którą została uległa zmianie określona stawka referencyjna.

Powyższe oznacza, że zmiana wysokości oprocentowania nie odbywa się proporcjonalnie do zmiany wskaźnika uzasadniającego zmianę, lecz może być wyższa nawet trzykrotnie, jednocześnie nie wskazano żadnych obiektywnych reguł określania wysokości oprocentowania, pozostawiając tę kwestię w gestii banku, który w tym zakresie ma znaczną dowolność i może wedle swego uznania zmieniać oprocentowanie w wyznaczonych granicach. Powyższe może spowodować niekorzystne dla konsumenta ukształtowanie wysokości oprocentowania, np. w przypadku obniżenia stopy procentowej bank może proporcjonalnie obniżyć wysokość oprocentowania, natomiast w przypadku wzrostu stopy procentowej może zwiększyć oprocentowanie o trzykrotną wartość wzrostu, gdyż nie ma w tym zakresie żadnych jasno określonych reguł. Ponadto, należy mieć na względzie, że zgodnie § 5 ust. 2 przedmiotowej umowy w okresie obowiązywania umowy, (...) SA jest uprawniony do podwyższania albo obniżania oprocentowania, w sytuacji odpowiednio wzrostu lub spadku. W związku z tym, że bankowi przysługuje jedynie uprawnienie do zmiany

oprocentowania np. w przypadku obniżenia stopy procentowej nie ma obowiązku zmniejszenia oprocentowania. W rozpatrywanym przypadku bank z uprawnienia do zmiany wysokości oprocentowania nie korzystał, albowiem przez cały okres kredytowania oprocentowanie było na stałym poziomie, niemniej należy mieć na względzie, że w świetle przepisów ustawy oraz Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich dla oceny abuzywności istotne pozostaje, czy w dacie zawarcia umowy istnieje potencjalna groźba skorzystania przez przedsiębiorcę z przewidzianych w umowie czy wzorcu umownym uprawnień, które w sposób rażąco naruszają interesy konsumenta.

Sąd miał na względzie, że w przypadku umów kredytowych oprocentowanie stanowi wynagrodzenie banku, jednak w przedmiotowej sprawie nie wpływa to na możliwość kontroli klauzuli zmiennego oprocentowania pod kątem abuzywności, albowiem klauzula dotycząca oprocentowania została sformułowana w sposób niejednoznaczny. W doktrynie wskazuje się, że w art. 3851 § 1 kc chodzi o transparentność w szerokim znaczeniu, obejmującym zarówno jednoznaczność, jak i zrozumiałość. Taki wniosek wynika z art. 4 ust. 2 oraz art. 5 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (por. K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom IIIA. Zobowiązania. Część ogólna, Warszawa 2017, s. 268). Pojęcie jednoznaczności dotyczy sfery językowej rozumienia tekstu, w ramach zaś kryterium zrozumiałości należy uwzględnić zarówno aspekt techniczny, jak i językowy. Obydwa kryteria powinny być stosowane w oparciu o model przeciętnego konsumenta (por. K. Osajda (red.), Kodeks cywilny... s. 260). Przez pojęcie jednoznaczności należy rozumieć brak wątpliwości co do znaczenia postanowień wzorca. Ich interpretacja nie powinna umożliwiać nadania im różnych znaczeń. Do wieloznaczności może prowadzić używanie terminów nieostrych, które pozwalają na formułowanie kilku (zamiast jednej) różniących się od siebie norm, dotyczących zachowania stron stosunku (por. A. Olejniczak [w:] A. Kidyba (red.) Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III, Zobowiązania – część ogólna, LEX 2014). W wyroku z dnia 20 września 2017r., C-186/16, R. A. i inni przeciwko (...) SA, (...) wyjaśnił, że „art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący spłaty kredytu w tej samej walucie obcej co waluta, w której kredyt został zaciągnięty, musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której kredyt został zaciągnięty, ale również oszacować - potencjalnie istotne - konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych”. W przedmiotowej sprawie klauzula zmiennego oprocentowania została sformułowana w sposób niejednoznaczny, niepozwalający na określenie wysokości oprocentowania, a także przewidzenie skutków ekonomicznych takiego zobowiązania wobec pozostawienia pewnej dowolności w ustaleniu oprocentowania przez bank.

W związku z powyższym należało uznać, że wobec uznania przedmiotowej klauzuli za abuzywną nie wiąże ona konsumenta. W związku z powyższym Sąd nie rozważał dalszych zarzutów dotyczących oprocentowania.

W przedmiotowej sprawie pozwana złożyła oświadczenie o skorzystaniu z uprawnienia z sankcji **kredytu darmowego**. Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim w przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. W przedmiotowej sprawie niewątpliwie powód naruszył obowiązek wynikający z przepisu art. 30 ust. 1 pkt 6, zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna określać stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy. W myśl art. 45 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy. Zważywszy

na fakt, że umowa pożyczki nie została dotąd wykonana, należało uznać, że wniosek pozwanego został złożony w terminie, o jakim mowa w powołanym powyżej przepisie. Podkreślić bowiem należy, iż zwrot „wykonanie umowy” użyty w art. 45 ust. 5 ustawy, od którego zaczyna biec roczny termin na wygaśnięcie uprawnienia konsumenta do złożenia oświadczenia o sankcji kredytu darmowego, oznacza przede wszystkim stan, w którym wszelkie zobowiązania obydwu stron umowy o kredyt konsumencki zostały w pełni wykonane. Nie ma znaczenia czy zostały one wykonane w terminie, dobrowolnie, czy też przymusowo, np. w drodze egzekucji komorniczej. Należy przy tym zaznaczyć, że chodzi tutaj o zobowiązania określone treścią umowy o kredyt konsumencki bez uwzględnienia skutków sankcji kredytu darmowego. W konsekwencji, jeżeli konsument lub kredytodawca pozostaje w opóźnieniu lub zwłoce z wykonaniem jakiegokolwiek obowiązku wynikającego z umowy o kredyt konsumencki termin roczny na wygaśnięcie uprawnienia do złożenia oświadczenia z art. 45 ust. 1 nie rozpoczyna swojego biegu (por. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 lipca 2019r. III Ca 642/19, L.).

W świetle powyższego uruchomienie sankcji kredytu darmowego zależy przede wszystkim od wykonania przez konsumenta uprawnienia prawokształtującego. W myśl art. 61 § 1 kc oświadczenie konsumenta uznaje się złożone z chwilą, gdy doszło do kredytodawcy w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią. Oświadczenie konsumenta powinno być złożone w formie pisemnej ad probationem. Nie ma przy tym przeszkód, aby takie oświadczenie zostało złożone dopiero w trakcie procesu sądowego wytoczonego przez bank przeciwko konsumentowi o zwrot kredytu konsumenckiego w całości lub w części. W przedmiotowej sprawie wszystkie wymienione powyżej przesłanki zostały spełnione. Pozwana złożyła oświadczenie o skorzystaniu z kredytu darmowego w terminie określonym w art. 45 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim tj. przed wykonaniem umowy. Oświadczenie zostało bowiem złożone w dniu 2 lipca 2020r. Zważyć należy, iż wykonanie przez pozwaną jako konsumenta uprawnienia określonego w art. 45 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim spowodowało zmianę treści stosunku kredytu konsumenckiego w postaci pozbawienia kredytodawcy przychodów z tytułu kredytu konsumenckiego tj. utratę zarobku. Obejmuje zasadniczo wszystkie przychody kredytodawcy związane z kredytem konsumenckim niezależnie od ich nazwy, a więc odsetki, opłaty, prowizje, składki i inne koszty itd.

W związku z powyższym Sąd uznał, że pozwana jest zobowiązana do zwrotu powodowi jedynie kapitału kredytu konsumenckiego. Zgodnie z umową kapitał wynosił 37.092,79 zł. Zgodnie z przytoczonymi powyżej poglądami należało również pominąć koszty, które były kredytowane przez bank i przyjąć jako kwotę kapitału całkowitą kwotę pożyczki w kwocie 30.000 zł. Zważywszy, iż powódka dokonała w trakcie trwania umowy spłaty w kwocie 20.151,98 zł, po skorzystaniu z kredytu darmowego do spłaty pozostaje wyłącznie kwota 9.848,02 zł.

Mając zatem powyższe na względzie, na mocy art. 3 i 45 ustawy o kredycie konsumenckim Sąd zasądził od pozwanej K. D. na rzecz powoda (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 9848,02 zł. Nadto, na mocy art. 481 kc Sąd zasądził odsetki umowne za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne) od dnia 14 listopada 2019 roku do dnia zapłaty. Jak bowiem wskazuje się w doktrynie odsetki za opóźnienie nie są objęte sankcją kredytu darmowego. Po pierwsze, kredytobiorca nie powinien być premiovany w sytuacjach, w których sam narusza postanowienia umowy o kredyt konsumencki, opóźniając się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego. Po drugie, odsetki za opóźnienie zasadniczo pełnią funkcję zryczałtowanego odszkodowania, ewentualnie funkcję penalną, a nie stanowią wynagrodzenia za korzystanie z kapitału kredytu. Funkcja odsetek za opóźnienie uzasadnia wyłączenie ich spod działania sankcji kredytu darmowego. Konstatacja ta odnosi się również do przypadków, w których wysokość odsetek za opóźnienie określono w umowie o kredyt konsumencki. Sankcja kredytu darmowego nie obejmuje takich odsetek (por. Czech Tomasz, Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. II, WKP 2018).

Natomiast, w pozostałym zakresie, na mocy powołanych powyżej przepisów a contrario, Sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc. Zważyć należy, iż powód wygrał niniejszy spór w 41 %, zaś pozwana w 59 %. Powód poniósł koszty w łącznej wysokości 319 zł, na co składały się: opłata sądowa od pozwu (302 zł), oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). Z powyższej kwoty powodowi należy się zwrot kwoty 130,79 zł. Natomiast, pozwana poniosła koszty zastępstwa procesowego w łącznej kwocie 3.617 zł, z czego należy jej się

od przeciwnika zwrot kwoty 2.134,03 zł. Po stosunkowym rozliczeniu stron, należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.003,24 zł.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować i zakreślić w rep. C,
2. odpis wyroku doręczyć pełnomocnikowi pozwanej (bez pouczenia), a pełnomocnikowi powoda z pouczeniem,
3. przedłożyć z wpływem lub za 14 dni.

G., 25 czerwca 2021r.